

Møteinnkalling

Utvalg:	Arbeidsutvalget for Dovrefjell nasjonalparkstyret
Møtested:	Telefonmøte
Dato:	07.05.2018
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til 90770908. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Tilkoplingsopplysningene er som tidligere (blir repetert i separat e-post).

Saken til behandling er ikke en ordinær styresak, men en politisk uttalelse.

Den sendes derfor ut som Word-dokument, slik at dere lettere kan bruke forslaget til uttalelse som utgangspunkt for endringer. Send forslag til undertegnede (fmopcsb@fylkesmannen.no) og leder (bengt.fasteraune@dovre.kommune.no) om du har noen før eller under møtet.

Grunnet knapp tid har vi ikke fått til et styremøte. Men om styremedlemmer ut over AU har kommentarer er det bare å sende dem. Så vil lederen avgjøre om han vil legge dem fram.

Carl S. Bjurstedt
nasjonalparkforvalter

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 1/2018	Godkjenning av innkalling og sakliste		2003/4333
ST 2/2018	Høringsuttalelse til ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene - Forvaltning av verneområder		2018/2641

AU 1/2018 Godkjenning av innkalling og sakliste

Forvalters innstilling

Møteinnkalling og sakliste ble godkjent.

Arkivsaknummer:	2018/2641-2	Saksbehandler:	Carl S. Bjurstedt I samarb.m. Eirin Berge/ Stein Magne Grevrusten	Dato:	04.05.2018
-----------------	-------------	----------------	---	-------	------------

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidsutvalget for Dovrefjell nasjonalparkstyre	2/2018	07.05.2018

Høringsuttalelse til ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene - Forvaltning av verneområder

Forslag til uttalelse fra forvalter

1. Dovrefjell nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsordning og sammensetning av nasjonalparkstyre fungerer godt og etter hensikten. Ordningen sikrer at både kommuner og fylkeskommuner deltar i styringen av verneområdene. Dagens ordning med lokal forvaltning kom i stand for få år siden, etter en grundig prosess med forsøksordninger og evaluering – jf. Miljødepartementet sin budsjettproposisjon (Prop. 1 S (2009-2010) der det ble konkludert med at «*Lokal kunnskap erverva gjennom generasjoner sin bruk av natur vil og kunne bidra til å styrke forvaltninga av verneområda.*» Denne lokalkunnskapen finnes først og fremst i kommunene i og rundt nasjonalparkene.
2. Istedenfor å bruke ressurser på å bygge opp nye nivåer med fagkompetanse, bør det satses på dagens forvaltningsordning ved at ressursene brukes til å styrke den lokale forvaltningsmodellen og de etablerte forvaltningsknutepunktene. Med dagens modell bør det være mulig og aktuelt å flytte funksjoner fra fylkesmennene og fylkeskommunene til Hjerking og andre tilsvarende knutepunkter. Det samme vil selvsagt være mulig om Ekspertutvalgets tilråding følges.
Nasjonalparkstyret viser til at det på Hjerking er et solid forvaltningsmiljø med ca. 15 ansatte og fysisk kapasitet til å plassere flere arbeidsplasser. Det ligger her godt til rette for å plassere funksjoner innen beslektede relevante fagområder fra fylkesmenn og -kommuner. Se også pkt. 5 og 6.
3. Dagens ordning med at nasjonalparkstyrene konstituerer seg selv må beholdes for å sikre sterk lokal forankring av forvaltningen, også ved overføring til fylkeskommunene. Det er ingen grunn til at ledervet i styret i dette fall skal reserveres en fylkeskommune. Nasjonalparkstyret vil videre presisere at delegering av myndighet må være direkte fra Staten (Miljødirektoratet) til nasjonalparkstyret også ved omorganisering som foreslått av ekspertutvalget.
4. Utvalgets forslag om Fylkesmannen som klageinstans bør ikke gjennomføres. Fylkesmannen er lenger unna politisk styring enn direktoratet og bør fortsatt ha klagerett,

ikke avgjøre klager. Fylkesmennene vil også med reformen få vesentlig svekket fagkompetanse og kapasitet til å ta klager. Et to-nivå innsigelsesinstitutt etter modell av kulturvernområdet bør ikke være til hinder for en slik ordning.

5. Ved omorganisering som foreslått bør nasjonalparkstyret bli fast styringsgruppe for regionale planer for villreinområdene, og sekretariatet med tilhørende ressurser for dette arbeidet bør legges til knutepunktet. Dette vil knytte planlegging i og forvaltningen av randsonene nærmere til forvaltningen av verneområdene.
6. Ved overføring til fylkeskommunen bør videre andre aktuelle sekretariatsfunksjoner med tilhørende ressurser flyttes til forvaltningsknutepunktene. Dette kan være oppgaver innen vilt-, fisk- og annen utmarksforvaltning.
7. Ved omorganisering må sekretariatene for nasjonalparkstyrene sikres gode fagnettverk innen naturkunnskap, og et samordnet system for administrativ og teknisk bistand for å kunne utføre arbeidsoppgavene for styret på en faglig god og kostnadseffektiv måte. For nasjonalparkstyret og knutepunkt der flere fylkeskommuner er involvert, må i tilfelle én av disse fylkeskommunene få ansvaret for sekretariatene som er knyttet til det aktuelle nasjonalparkstyret / knutepunkt.
8. Sekretariatene for nasjonalparkstyrene er avhengige av gode fagnettverk innen naturkunnskap, og et samordnet system for administrativ og teknisk bistand for å kunne utføre arbeidsoppgavene for styret på en faglig god og kostnadseffektiv måte. Ikke minst er tilgang på tidligere arkiver avgjørende for å videreføre presedens og sikre likebehandling. Dette må være en ufravikelig forutsetning for en omorganisering som foreslått.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Høringsbrev fra KMD - <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-av-rapport-fra-ekspertutvalget-som-har-vurdert-nye-oppgaver-til-fylkeskommunene/id2589218/?factbox=horingsbrev>

Høringsrapporten

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/regionref orm---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>

- s 91-92 beskrivelse av dagens verneområdeforvaltning

- s 95 – 105, Ekspertutvalgets forslag på miljø – verneområder s 98

Saksopplysninger

Bakgrunn

Ved Stortingets behandling av regionreformen ble regjeringen bedt om å sette ned et ekspertutvalg som skulle foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Regjeringen satte ned «Ekspertutvalget» i juni 2017, etter at Stortinget hadde vedtatt en fylkesinndeling med 11 fylkeskommuner.

Ekspertutvalgets mandat var å vurdere oppgaver hos staten som kunne overføres til fylkeskommunalt nivå. Forslagene skulle kunne styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle, gi en mer brukervennlig forvaltning, en bedre offentlig ressursbruk, og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv. Utvalget leverte sin rapport 1. februar 2018.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker at berørte og interessenter skal få anledning til å vurdere helheten i utvalgets forslag, før regjeringen tar stilling til forslagene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt rapporten fra ekspertutvalget på høring med høringsfrist 9. mai 2018.

Nasjonalpark- og verneområdestyrer er ikke på lista over høringsinstanser, til tross for at Ekspertutvalget foreslår konkrete endringer knyttet til ordninga med lokal forvaltning av de store verneområdene. Styreleder har bedt om at sekretariatet utarbeider en uttalelse. De andre styrene i Oppland og de fleste andre har avgitt eller vil avgis uttalelse.

Ekspertutvalget foreslår dette når det gjelder verneområdeforvaltning:

*«Utvalget mener at nasjonalpark-/verneområdestyrenes forvaltningsansvar bør videreføres. Det betyr at både fylkeskommunen og berørte kommuner deltar i disse styrene **som bør ledes av fylkeskommunen** [min uth.]. Videreføringen av styrene bidrar til at både kommuner og fylkeskommuner involveres i styringen av verneområdene. Ansvar for verneområdene som i dag forvaltes av fylkesmannen, overføres til fylkeskommunen som forvaltningsmyndighet. Fylkeskommunen vil dermed også få ansvar for oppfølging, veiledning og rådgivning av nasjonalpark-/verneområdestyrer, og for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvaltere som vil fungere som sekretariat for det enkelte styre, slik som i dag. Utvalget understreker at en fylkeskommunal forvaltning og styrene må ivareta de nasjonale føringene for de ulike verneområdene. Forvaltningsansvaret for verneområder som i dag ligger til kommuner, bør forbli uendret.*

Utvalget mener en overføring av ansvaret for verneområdene også kan styrke regional plans rolle i forvaltningen av tilhørende rand-/hensynssoner omkring verneområdene. Det vil gjøre det enklere for eksempel i forvaltningen av utmarksområdene, ved at ivaretagelse av vedtatte verneverdier kan ses i sammenheng med nærings-, friluft- og andre bruksinteresser utenfor verneområdene, og som kan påvirke ivaretagelsen av de vernede områdene. Å samle ansvaret hos fylkeskommunen kan slik bidra til bedre avveining mellom ulike interesser – på tvers av kommunegrenser. Utvalget vektlegger at dette vil kunne gi større forutsigbarhet for kommuner, innbyggere og næringsliv med hensyn til utmarksforvaltningen.»

Dagens verneområdeforvaltning

Dagens forvaltningsmodell med delegering av Statens forvaltningsansvar for større verneområder til kommunene er et resultat av Stortingets ønsker om folkevalgt medbestemmelse og medvirkning (Jf. St.prp. 1S (2009-2010) om opprettelse av verneområdestyre). Erfaringer fra forsøket med lokal forvaltning av større verneområder viste at det er fomuftig med lokale folkevalgte organ knyttet til forvaltning av områder vernet av nasjonale hensyn der kjennskap og nærhet til lokale forhold er viktige for en god forvaltning.

Verneområdene i Dovrefjell har først gjennom forsøket med lokal forvaltning ved Dovrefjellrådet og så fra 2010 ved nasjonalparkstyret hatt lokal forvaltning siden 2003. Dovrefjellrådsmodellen var langt på vei modell for nåværende modell. Viktigste unntak var at under forsøket forvaltet kommunene selv landskaps- og biotopverneområder under rådets koordinering. Dovrefjellrådet var videre fast styringsgruppe for arbeid med regionale planer for Dovrefjell (2 runder).

Forvaltningsmodellen med verneområdestyrer sammensatt av folkevalgte fra berørte kommuner og fylkeskommuner (endelig oppnevnt av direktoratet, bl.a. for å sikre kjønnsbalansen), har gitt lokalpolitikere et betydelig handlingsrom som de har brukt til å utvikle en lokalt basert verneforvaltning. Styrene konstituerer seg selv – jf. også styrets vedtekter (<http://bit.ly/DNPS-vedtekt>).

Områdevern etter naturmangfoldloven er et nasjonalt og derfor i utgangspunktet statlig ansvar. Verneområdene er en viktig bærebjelke for å bidra til det internasjonale og nasjonale målet om å stanse tapet av biologisk mangfold. Det er bl.a. et viktig virkemiddel for å sikre trua og sårbare naturtyper og arter. I vedtektene til nasjonalparkstyret er formålet med styrets arbeid definert som: *«helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning (...) i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.»*

I og med forvaltningen av verneområder er delegert fra Staten v/ Miljødirektoratet til styrene, kan statlige styresmakter gripe inn dersom forvaltningen ikke er i samsvar med verneforskrift eller naturmangfoldloven (NML). Fylkesmannen har derfor klagerett på vedtak fattet etter verneforskrifter / NML, jf. NML § 62. Miljødirektoratet er overordnet klageinstans og avgjør klagesaker i medhold av verneforskrifter/NML.

Forvalteren(e) som utgjør styrenes sekretariater ansatt hos aktuell Fylkesmann men underlagt styret når det gjelder forhold knyttet til verneområdeforvaltningen. For å sikre en kunnskapsbasert forvaltning er forvalteren en del av – og benytter – det samla kompetansemiljøet hos fylkesmannen. Miljødirektoratet har gitt forvalternes arbeidsinstruks (<http://bit.ly/forvalterinstruks2015>)

Ekspertutvalgets forslag knyttet til verneområdeforvaltning

Ekspertutvalgets rapport fastslår at nye oppgaver til fylkeskommunen i hovedsak bør komme på områder der fylkeskommunene allerede har et ansvar og definert rolle for slik å utnytte og bygge på fylkeskommunenes nåværende politiske og faglige kompetanse.

Utvalget foreslår å overføre ansvar innen artsforvaltning, verneområdeforvaltning og klima/klimatilpasning til fylkeskommunen. Også innsigelsesmyndighet på disse fagområdene foreslås overført. (Tidligere er ansvar for forvaltning av høstbart vilt og ferskvannsfisk overført.)

Utvalget mener den foreslåtte overføringen av ansvar til fylkeskommunene medfører behov for et to-nivå innsigelsesinstitutt. Miljødirektoratet bør gis innsigelsesmyndighet på fagområdene som overføres – etter modell av hva Riksantikvaren har på kulturminneområdet. Utvalget mener også at Miljødirektoratet bør etablere seg som en faglig og aktiv støttespiller overfor fylkeskommunene med hensyn til kompetanse, rådgivning og andre støttefunksjoner – slik Riksantikvaren i dag fungerer på kulturminneområdet. Fylkesmannen foreslås som klageinstans for vedtak gjort av verneområdestyrene (i dag er det Miljødirektoratet som er klageinstans, Fylkesmannen har klagerett).

Med et tydelig ansvar for og mandat til å ivareta nasjonale og internasjonale verdier, mener utvalget at fylkeskommunen kan bygge opp tilstrekkelig kompetanse og ta det gitte ansvaret.

Utvalget mener videre at nasjonalpark-/verneområdestyrenes forvaltningsansvar bør videreføres. Det betyr at både fylkeskommunen og berørte kommuner deltar i disse styrene som i flg. forslaget bør ledes av fylkeskommunen. Fylkeskommunen vil dermed også få ansvar for oppfølging, veiledning og rådgivning av nasjonalpark-/verneområdestyrer, og for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvaltere som vil fungere som sekretariat for det enkelte styre, slik som i dag.

Utvalget understreker at en fylkeskommunal forvaltning og styrene må ivareta de nasjonale føringene for de ulike verneområdene. Forvaltningsansvaret for verneområder som i dag ligger til kommuner, bør forbli uendret. Utvalget mener en overføring av ansvaret for verneområdene også kan styrke regional plans rolle i forvaltningen av tilhørende rand-/hensynssoner omkring verneområdene. Det vil gjøre det enklere for eksempel i forvaltningen av utmarksområdene, ved at ivaretagelse av vedtatte verneverdier kan ses i sammenheng med nærings-, friluft- og andre bruksinteresser utenfor verneområdene som kan påvirke forvaltningen av de vernede områdene. Å samle ansvaret hos fylkeskommunen kan slik bidra til bedre avveining mellom ulike interesser – på tvers av kommunegrensene. Utvalget vektlegger at dette vil kunne gi større forutsigbarhet for kommuner, innbyggere og næringsliv med hensyn til utmarksforvaltningen.

Når det gjelder villreinforvaltning skriver utvalget at dette er en oppgave som klart griper over i andre oppgaveområder, som landbruk og arealforvaltning. For bedre å kunne se slike oppgaver i sammenheng, mener utvalget at oppgaver som ikke har en kontroll- eller tilsynsfunksjon, bør legges til det regionale folkevalgte nivået.

Hjerkinnmiljøet

Hjerkinnmiljøet er i dag et kompetansemiljø som består av Norsk Villreinsenter Nord, det er forvaltningsknutepunkt for både Dovrefjell og Sunndalsfjella nasjonalpark og Rondane og Dovre nasjonalparker. I tillegg ligger Pilegrimssenteret for Dovrefjell her, SNO har

kontor plasser og lokalene brukes som feltstasjon for både undervisning og forskningsinstitusjoner. Seneste tilskuddet er en informasjonsansvarlig som er ansatt og som blant annet har som oppgave å beskrive og etablere en ny informasjonsstruktur for verneområdene hvor Rondane-Dovre nasjonalparkstyret og Dovrefjell nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet. Villreinsenteret er godkjent som besøkssenter villrein og har bygd opp et publikumstilbud som blant annet lokale reiselivsbedrifter benytter. Miljøet på Hjerkin er et av de største forvaltnings-knutepunktene i landet, og har stor forvaltnings og veiledningskompetanse. Det vil likevel være positivt at miljøet ytterligere styrkes ved for eksempel å flytte enda flere funksjoner fra andre forvaltningsnivåer hit som pr i dag ligger hos Fylkesmann og fylkeskommune (sekretariatsfunksjon villreinnemd, styringsgruppe regionale planer) I videreutviklingen av Besøkssenter villrein skal det etableres en portal med utendørs møteplass (amfi, bål plass). Her skal informasjon om nasjonalparkene integreres. Samlokaliseringen av funksjoner her gir synergieffekter som vil være aktuelt å videreutvikle i informasjonssammenheng.

Til orientering

Saken er skrevet i samarbeid med nasjonalparkforvalterne for Rondane-Dovre og grovarbeidet er gjort av Eirin Berge.

Kun selve vedtaket oversendes departementet, ikke utredningen. Eventuelle utdypinger fra saksutredningen som ønskes med i uttalelsen må i tilfelle klippes og limes over. Saken sendes derfor ut som redigerbart Word-dokument.

Vurdering

Bakgrunn

Ved Stortingets behandling av regionreformen ble regjeringen bedt om å sette ned et eikspertutvalg som skulle foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Regjeringen satte ned «Ekspertutvalget» i juni 2017, etter at Stortinget hadde vedtatt en fylkesinndeling med 11 fylkeskommuner.

Ekspertutvalgets mandat var å vurdere oppgaver hos staten som kunne overføres til fylkeskommunalt nivå. Forslagene skulle styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerolle, gi en mer brukervennlig forvaltning, en bedre offentlig ressursbruk, og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv. Utvalget leverte sin rapport 1. februar 2018.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker at berørte og interessenter skal få anledning til å vurdere helheten i utvalgets forslag, før regjeringen tar stilling til forslagene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt rapporten fra ekspertutvalget på høring med høringsfrist 9. mai 2018.

Nasjonalpark- og verneområdestyrer er ikke på lista over høringsinstanser, til tross for at Ekspertutvalget foreslår konkrete endringer knyttet til ordninga med lokal forvaltning av de store verneområdene. Styreleder har bedt om at sekretariatet utarbeider en uttalelse. De andre styrene i Oppland og de fleste andre har avgitt eller vil avgis uttalelse.

Ekspertutvalget foreslår dette når det gjelder verneområdeforvaltning:

*«Utvalget mener at nasjonalpark-/verneområdestyrenes forvaltningsansvar bør videreføres. Det betyr at både fylkeskommunen og berørte kommuner deltar i disse styrene **som bør ledes av fylkeskommunen** [min uth.]. Videreføringen av styrene bidrar til at både kommuner og fylkeskommuner involveres i styringen av verneområdene. Ansvar for verneområdene som i dag forvaltes av fylkesmannen, overføres til fylkeskommunen som forvaltningsmyndighet. Fylkeskommunen vil dermed også få ansvar for oppfølging, veiledning og rådgivning av nasjonalpark-/verneområdestyrer, og for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvaltere som vil fungere som sekretariat for det enkelte styre, slik som i dag. Utvalget understreker at en fylkeskommunal forvaltning og styrene må ivareta de nasjonale føringene for de ulike verneområdene. Forvaltningsansvaret for*

verneområder som i dag ligger til kommuner, bør forbli uendret.

Utvalget mener en overføring av ansvaret for vemeområdene også kan styrke regional plans rolle i forvaltningen av tilhørende rand-/hensynssoner omkring vemeområdene. Det vil gjøre det enklere for eksempel i forvaltningen av utmarksområdene, ved at ivaretagelse av vedtatte verneverdier kan ses i sammenheng med nærings-, friluft- og andre bruksinteresser utenfor vemeområdene, og som kan påvirke ivaretagelsen av de vernede områdene. Å samle ansvaret hos fylkeskommunen kan slik bidra til bedre avveining mellom ulike interesser – på tvers av kommunegrenser. Utvalget vektlegger at dette vil kunne gi større forutsigbarhet for kommuner, innbyggere og næringsliv med hensyn til utmarksforvaltningen.»

Dagens verneområdeforvaltning

Dagens forvaltningsmodell med delegering av Statens forvaltningsansvar for større verneområder til kommunene er et resultat av Stortingets ønsker om folkevalgt medbestemmelse og medvirkning (Jf. St.prp. 1S (2009-2010) om opprettelse av vemeområdestyre). Erfaringer fra forsøket med lokal forvaltning av større vemeområder viste at det er fomuftig med lokale folkevalgte organ knyttet til forvaltning av områder vernet av nasjonale hensyn der kjennskap og nærhet til lokale forhold er viktige for en god forvaltning.

Verneområdene i Dovrefjell har først gjennom forsøket med lokal forvaltning ved Dovrefjellrådet og så fra 2010 ved nasjonalparkstyret hatt lokal forvaltning siden 2003. Dovrefjellrådsmodellen var langt på vei modell for nåværende modell. Viktigste unntak var at under forsøket forvaltet kommunene selv landskaps- og biotopvernområder under rådets koordinering. Dovrefjellrådet var videre fast styringsgruppe for arbeid med regionale planer for Dovrefjell (2 runder). Dette vurderes som en vellykket ordning av forvalter (som var skretariatsleder for Dovrefjellrådet deler av perioden) og ga rådet en sterkere rolle i samfunnsutvikling enn dagens nasjonalparkstyre har.

Forvaltningsmodellen med vemeområdestyrer sammensatt av folkevalgte fra berørte kommuner og fylkeskommuner (endelig oppnevnt av direktoratet, bl.a. for å sikre kjønnsbalansen), har gitt lokalpolitikere et betydelig handlingsrom som de har brukt til å utvikle en lokalt basert verneforvaltning. Styrene konstituerer seg selv – jf. fgså styrets vedtekter (<http://bit.ly/DNPS-vedtekt>).

Områdevern etter naturmangfoldloven er en nasjonalt / internasjonal oppgave og derfor i utgangspunktet statlig ansvar. Verneområdene er en viktig bærebjelke for å bidra til det internasjonale og nasjonale målet om å stanse tapet av biologisk mangfold. De er viktige virkemiddel for å sikre trua og sårbare naturtyper og arter.

I vedtektene til nasjonalparkstyret er formålet med styrets arbeid definert som:

«helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning (...) i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.»

I og med forvaltningen av verneområder er delegert fra Staten v/ Miljødirektoratet til styrene, kan statlige styresmakter gripe inn dersom forvaltningen ikke er i samsvar med verneforskrift eller naturmangfoldloven (NML). Fylkesmannen har derfor klagerett på vedtak fattet etter verneforskrifter / NML, jf. NML § 62. Miljødirektoratet er overordnet klageinstans og avgjør klagesaker i medhold av verneforskrifter/NML.

Forvalteren(e) som utgjør styrenes sekretariat er ansatt hos aktuell fylkesmann men underlagt styret når det gjelder forhold knyttet til verneområdeforvaltningen. For å sikre en kunnskapsbasert forvaltning er forvalteren en del av – og benytter – det samla kompetansemiljøet hos fylkesmannen. Miljødirektoratet har gitt forvalternes arbeidsinstruks (<http://bit.ly/forvalterinstruks2015>)

Ekspertutvalgets forslag knyttet til verneområdeforvaltning

Ekspertutvalgets rapport fastslår at nye oppgaver til fylkeskommunen i hovedsak bør komme på områder der fylkeskommunen allerede har et ansvar og definert rolle for slik å utnytte og bygge på fylkeskommunenes nåværende politiske og faglige kompetanse.

Utvalget foreslår å overføre ansvar innen artsforvaltning, verneområdeforvaltning og klima/klimatilpasning til fylkeskommunen. Også innsigelsesmyndighet på disse fagområdene foreslås overført. (Tidligere er ansvar for forvaltning av høstbart vilt og fisk overført.)

Ekspertutvalget mener den foreslåtte overføringen av ansvar til fylkeskommunene medfører behov for et to-nivå innsigelsesinstitutt. Miljødirektoratet bør gis innsigelsesmyndighet på fagområdene som overføres – etter modell av hva Riksantikvaren har på kulturminneområdet. Utvalget mener også at Miljødirektoratet bør etablere seg som en faglig og aktiv støttespiller overfor fylkeskommunene med hensyn til kompetanse, rådgivning og andre støttefunksjoner – slik Riksantikvaren i dag fungerer på kulturminneområdet. Fylkesmannen foreslås som klageinstans for vedtak gjort av verneområdestyrene (i dag er det Miljødirektoratet som er klageinstans, Fylkesmannen har klagerett).

Med et tydelig ansvar for og mandat til å ivareta nasjonale og internasjonale verdier, mener utvalget at fylkeskommunen kan bygge opp tilstrekkelig kompetanse og ta det gitte ansvaret.

Utvalget mener videre at nasjonalpark-/verneområdestyrenes forvaltningsansvar bør videreføres. Det betyr at både fylkeskommunen og berørte kommuner deltar i disse styrene som i flg. forslaget «*bør ledes av fylkeskommunen*» - litt uklart hva som ligger i dette etter forvalters oppfatning..

Fylkeskommunen vil dermed også få ansvar for oppfølging, veiledning og rådgivning av nasjonalpark-/verneområdestyrer, og for ansettelse av nasjonalpark-/verneområdeforvaltere som vil fungere som sekretariat for det enkelte styre, slik som i dag.

Utvalget understreker at en fylkeskommunal forvaltning og styrene må ivareta de nasjonale føringene for de ulike verneområdene. Forvaltningsansvaret for verneområder som i dag ligger til kommuner, bør forbli uendret. Utvalget mener en overføring av ansvaret for verneområdene også kan styrke regional plans rolle i forvaltningen av tilhørende rand-/hensynssoner omkring verneområdene. Det vil gjøre det enklere for eksempel i forvaltningen av utmarksområdene, ved at ivaretagelse av vedtatte verneverdier kan ses i sammenheng med nærings-, friluft- og andre bruksinteresser utenfor verneområdene som kan påvirke forvaltningen av de vernede områdene. Å samle ansvaret hos fylkeskommunen kan slik bidra til bedre avveining mellom ulike interesser – på tvers av kommunegrenser. Utvalget vektlegger at dette vil kunne gi større forutsigbarhet for kommuner, innbyggere og næringsliv med hensyn til utmarksforvaltningen.

Når det gjelder villreinforvaltning skriver utvalget at dette er en oppgave som klart griper over i andre oppgaveområder, som landbruk og arealforvaltning. For bedre å kunne se slike oppgaver i sammenheng, mener utvalget at oppgaver som ikke har en kontroll- eller tilsynsfunksjon, bør legges til det regionale folkevalgte nivået.

Slik forvalter oppfatter forslaget, er det i hovedsak en overføring av oppgaver på dette området fra fylkesmann og fylkeskommune på dette området uten andre endringer i utgangspunktet enn de noe uklare at styrene «*bør ledes av fylkeskommunen*».

Hjerkinnmiljøet

I lokalene til Norsk Villreinsenter på Hjerkin er i dag et kompetansemiljø som består av Norsk Villreinsenter Nord, forvaltningsknutepunkt for verneområdene både i Dovrefjellområdet og Rondane- Dovre. I tillegg ligger Pilegrimssenteret for Dovrefjell her, SNO har kontorplasser og lokalene brukes som feltstasjon for både undervisning og forskningsinstitusjoner. Seneste tilskuddet er en informasjonsansvarlig som er ansatt og som blant annet har som oppgave å beskrive og etablere en ny informasjonsstruktur for verneområdene hvor Rondane-Dovre nasjonalparkstyret og Dovrefjell nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet. Per i dag arbeider 15 personer her.

Villreinsenteret er godkjent som besøkssenter villrein og har bygd opp et publikumstilbud som blant annet lokale reiselivsbedrifter benytter. Miljøet på Hjerkin er et av de største forvaltningsknutepunktene i landet, og har stor forvaltnings og veiledningskompetanse. Det vil likevel være positivt at miljøet ytterligere styrkes ved for eksempel å flytte funksjoner fra andre forvaltningsnivå hit som per i dag ligger hos fylkesmann og fylkeskommune (eksempelvis sekretariatsfunksjon villreinnemd, sekretariat regionale planer for villreinområdene) I

videreutviklingen av Besøkssenter villrein skal det etableres en portal med utendørs møteplass (amfi, bål plass). Her skal informasjon om nasjonalparkene integreres. Samlokaliseringen av funksjoner her gir synergieffekter som vil være aktuelt å videreutvikle i forvaltnings- og informasjonssammenheng.